Test-4-X

www.test-4-x.com/citizenship

Canada • Canadian Citizenship Test

# Canada Citizenship

## Study Guide

| KNOWLEDGE POINTS | CHAPTERS | EDITION |
| --- | --- | --- |
| 103 | 24 | 2026-10-18 |

© 2026 Test4X. All rights reserved.
For personal study use. Not for resale or redistribution.

Questions or corrections: support@test-4-x.com

# Disclaimer

This study guide is compiled from official government handbooks and other publicly available sources, for educational purposes only. It is intended to help you study and prepare; it does not constitute legal or professional advice.

Rules and regulations change. Always refer to the official handbook published by your licensing authority for the most current and authoritative information. The publisher assumes no liability for any decision made on the basis of this material.

This publication is independent. It is not affiliated with, endorsed by, or sponsored by any licensing or examining authority. All trademarks are the property of their respective owners.

Edition 2026-10-18 • 103 knowledge points • 24 chapters

Spotted an error, or have a question about this guide?
**support@test-4-x.com**

# Contents


| | | |
|---|---|---|
| 01 | Understanding the Oath | 1 |
| 02 | National Anthem | 2 |
| 03 | Applying for Citizenship | 3 |
| 04 | Royal Anthem | 4 |
| 05 | Rights and Responsibilities of Citizenship | 5 |
| 06 | The Order of Canada and other honours | 7 |
| 07 | Who We Are | 8 |
| 08 | The Victoria Cross | 10 |
| 09 | Canada's History | 11 |
| 10 | National Public Holidays and Other Important Dates | 17 |
| 11 | Canada's Economy | 18 |
| 12 | Modern Canada | 20 |
| 13 | How Canadians Govern Themselves | 22 |
| 14 | Canada's Regions | 24 |
| 15 | Federal Elections | 26 |
| 16 | The Atlantic Provinces | 28 |
| 17 | The Justice System | 30 |
| 18 | Central Canada | 31 |
| 19 | Canadian Symbols | 33 |
| 20 | The Prairie Provinces | 36 |
| 21 | The West Coast | 38 |
| 22 | The Northern Territories | 39 |
| 23 | Study Questions | 41 |
| 24 | Authorities — Citizenship Act and Regulations | 42 |

CHAPTER 1

# Understanding the Oath

## 1.1 Ang Panunumpa ng Pamamamahalaan

Sa pagiging isang Canadian citizen, kayo ay nagsasumpa ng Panunumpa ng Pamamamahalaan, na nagsasangkot ng katapatan sa Soberano na kumakatawan sa lahat ng Canadians. Sa Canada, ang katapatan ay ipinahahayag sa isang tao (ang Reyna o Hari) sa halip na sa isang dokumento, bandila, o bansa.

- ✓ Ang Panunumpa ay isinasumpa sa Kanyang Majestidad na Reyna Elizabeth ang Pangalawa, Reyna ng Canada, at sa kanyang mga tagapagmana at mga sunod-sunod
- ✓ Ang Canada ay isang constitutional monarchy kung saan ang Soberano ay kumakatawan sa bansa
- ✓ Ang panunumpa ay nagsasama ng tapat na pagsunod sa mga batas ng Canada kasama ang Konstitusyon

CHAPTER 2

# National Anthem

## 2.1 Kasaysayan ng O Canada National Anthem

Ang O Canada ay iniproksima bilang pambansang awit ng Canada noong 1980. Ito ay unang kinanta sa Quebec City noong 1880. Ang mga Pranses at Ingles na Kanadyano ay kumakanta ng iba't ibang salita sa pambansang awit.

- ✓ Ang O Canada ay iniproksima bilang pambansang awit noong 1980
- ✓ Ito ay unang kinanta sa Quebec City noong 1880
- ✓ Ang mga Pranses at Ingles na Kanadyano ay kumakanta ng iba't ibang salita

CHAPTER 3

# Applying for Citizenship

## 3.1 Mga Pangangailangan ng Pagsusulit sa Pagkamamamayan

Upang maging Canadian citizen, ang mga matatandang edad 18 hanggang 54 ay dapat may sapat na kaalaman sa English o French at kaalaman tungkol sa Canada. Ang pagsusulit ay karaniwang writtten ngunit maaaring maging interbyu.

- ✓ Ang mga adult applicants na edad 55 taong gulang at pataas ay hindi kinakailangang sumulat ng citizenship test
- ✓ Ang mga immigrant na edad 18 hanggang 54 ay dapat may sapat na kaalaman sa English o French
- ✓ Sinusulit ka sa kaalaman tungkol sa Canada at sa mga karapatan at responsibilidad ng pagkamamamayan

## 3.2 Ang Seremonya ng Pagkamamamayan

Kung maipasa mo ang pagsusulit at matugunan ang lahat ng mga kinakailangan, makakatanggap ka ng Abiso na Dumalo upang Magsumpa ng Pangako ng Pagkamamamayan, na naglalaman ng petsa, oras, at lugar ng iyong seremonya.

- ✓ Sa seremonya, kayo ay magsusumpa ng Pangako ng Pagkamamamayan, pipirmahan ang porma ng pangako, at makakatanggap ng iyong Sertipiko ng Pagkamamamayan ng Kanada
- ✓ Hinihikayat kang magdala ng pamilya at mga kaibigan upang magdiwang

CHAPTER 4

# Royal Anthem

## 4.1 God Save the Queen - Royal Anthem

Ang Royal Anthem ng Canada, 'God Save the Queen (o King)', ay maaaring i-play o kanta sa anumang okasyon kapag nais ng mga Canadians na parangalan ang Sovereign.

- ✓ Ang Royal Anthem ay 'God Save the Queen (o King)'
- ✓ Ito ay tinatangkilik upang parangalan ang Sovereign
- ✓ Ang bersyon sa Pranses ay 'Dieu protège la Reine'

CHAPTER 5

# Rights and Responsibilities of Citizenship

## 5.1 Mga Pinagkukunan ng Kanadyang Batas at Mga Karapatan

Ang mga karapatan ng Kanadyan ay nagmula sa kasaysayan, ay protektado ng batas, at sumasalamin sa mga ibinahaging tradisyon at halaga. Ang Kanadyang batas ay may maraming pinagkukunan.

- ✓ Ang mga pinagkukunan ng Kanadyang batas ay kinabibilangan ng mga batas na ipinasa ng Parliyamento at mga pang-rehiyong lehislatura, English common law, ang civil code ng Pransya, at ang hindi nakasulat na konstitusyon mula sa Britanya
- ✓ Ang tradisyon ng ordered liberty ay nagsimula noong Magna Carta na nilagdaan noong 1215 sa Inglatera (Great Charter of Freedoms)
- ✓ Ang habeas corpus, ang karapatang hamon ang ilegal na pagkakabilanggo, ay nagmula sa English common law

## 5.2 Pangunahing Kagalingan

Ang Carta ay nagsisiguro ng mga pangunahing kagalingan na nakaugat sa isang 800-taong tradisyon ng maayos na kalayaan.

- ✓ Kalayaang konsensya at relihiyon
- ✓ Kalayaang pag-iisip, paniniwala, opinyon at pagpapahayag, kasama ang kalayaang pangsalita at ng prensa
- ✓ Kalayaang mapayapang pagtitipon at kalayaang pagkakaisa

## 5.3 Pinagsama-samang Carta ng Karapatan at Kalayaan ng Kanada

Ang Konstitusyon ng Kanada ay binago noong 1982 upang masiguro ang Carta, na nagsisimula sa pagkilala sa kahusayan ng Diyos at ang pamantayan ng batas.

- ✓ Ang Carta ay naigat noong 1982 nang binago ang Konstitusyon
- ✓ Ang Carta ay nagsisimula sa 'Dahil ang Kanada ay itinayo sa mga prinsipyong kinikilala ang kahusayan ng Diyos at ang pamantayan ng batas'

## 5.4 Mga Karapatan sa Charter

Ang Charter ay naglalaman ng karagdagang mahalagang mga karapatan kasama ang mobility, Aboriginal, wika, at multiculturalism rights.

- ✓ Mobility Rights: Ang mga Canadians ay maaaring magtrabaho kahit saan sa Canada, makapasok at makaalis ng libre, at makapag-apply para sa passport
- ✓ Official Language Rights: Ang French at English ay may pantay na status sa Parliament at pamahalaan
- ✓ Aboriginal Peoples' Rights at Multiculturalism ay protektado bilang pangunahing katangian

## 5.5 Pagkapantay-pantay ng Kababaihan at Kalalakihan

Sa Canada, ang kalalakihan at kababaihan ay pantay sa batas. Hindi tinatanggap ng Canada ang mga barbarong praktikal ng kultura.

- ✓ Ang kalalakihan at kababaihan ay pantay sa batas
- ✓ Ang mga praktikal tulad ng pang-aabuso sa asawa, pagpatay para sa karangalan, female genital mutilation, at pilit na kasal ay mga krimen na lubos na pinaparusahan sa ilalim ng batas ng Canada

## 5.6 Mga Responsibilidad ng Pagkamamamayan

Sa Canada, ang mga karapatan ay may kasamang mga responsibilidad na inaasahang tuparin ng lahat ng mamamayan.

- ✓ Sumunod sa batas, magalaga ng sarili at ng pamilya, at maglingkod sa hukuran kung tatawagin
- ✓ Bumoto sa mga halalan at tumulong sa iba sa komunidad
- ✓ Pangalagaan at tamasahin ang ating pamana at kapaligiran

## 5.7 Pag-depensa ng Canada

Walang sapilitan na serbisyong militar, ngunit ang paglilingkod sa Canadian Forces ay isang napakagandang paraan upang magambag.

- ✓ Walang sapilitan na serbisyong militar sa Canada
- ✓ Maaari kang maglingkod sa Canadian Forces (navy, army, air force), reserves, Coast Guard, o emergency services

CHAPTER 6

# The Order of Canada and other honours

## 6.1 Sistema ng Parangal sa Canada

Lahat ng mga bansa ay may paraan upang kilalanin ang mga natatanging mamamayan. Ang mga opisyal na parangal ay tinatawag na honours, na binubuo ng mga order, decoration at medal. Pagkatapos gumamit ng British honours sa loob ng maraming taon, nagsimula ang Canada ng sariling sistema ng parangal sa pamamagitan ng Order of Canada noong 1967, ang sentennial ng Confederation. Ang mga mamamayan ay maaaring magrekomenda ng kapwa mamamayan para sa pagkilala.

- ✓ Nagsimula ang Canada ng sariling sistema ng parangal sa pamamagitan ng Order of Canada noong 1967
- ✓ Ang 1967 ay ang sentennial ng Confederation
- ✓ Ang honours ay binubuo ng mga order, decoration at medal
- ✓ Ang mga mamamayan ay maaaring magrekomenda sa iba para sa honours

CHAPTER 7

# Who We Are

## 7.1 Mga Pangunahing Tao ng Kanada

Upang maunawaan kung ano ang kahulugan ng maging Kanadyense, mahalaga na malaman ang tungkol sa tatlong pangunahing tao: Aboriginal, Pranses, at Britanya.

- ✓ Ang tatlong pangunahing tao ng Kanada ay Aboriginal, Pranses, at Britanya
- ✓ Ang Kanada ay ang tanging constitutional monarchy sa North America
- ✓ Ang Peace, Order and Good Government ay isang mahalagang parirala mula sa 1867 British North America Act

## 7.2 Aboriginal Peoples

Ang mga ninuno ng Aboriginal peoples ay nagmigrate mula sa Asya libu-libong taon na ang nakakaraan. Ngayon ang terminong ito ay tumutukoy sa tatlong natatanging grupo.

- ✓ Ang tatlong Aboriginal groups ay First Nations (Indian), Inuit, at Métis
- ✓ Humigit-kumulang 65% ng Aboriginal people ay First Nations, 30% ay Métis, at 4% ay Inuit
- ✓ Noong 2008 ang Ottawa ay nag-apology nang pormal para sa residential schools system

## 7.3 Mga Populasyon ng Ingles at Pranses

Ang Ingles at Pranses ay mga opisyal na wika ng Kanada at tumutukoy sa pang-araw-araw na buhay ng karamihan ng mga tao.

- ✓ May 18 milyong Anglophones at pitong milyong Francophones sa Kanada
- ✓ Ang New Brunswick ay ang tanging opisyal na dalingual na probinsya
- ✓ Ang karamihan ng mga Francophones ay naninirahan sa Quebec; ang House of Commons ay kinikilala noong 2006 na ang mga Québécois ay bumubuo ng isang nación sa loob ng isang nagkakaisa na Kanada

## 7.4 Karapatan ng Mga Katutubo at Kasunduan

Ang mga karapatan ng mga katutubo at kasunduan ay protektado sa Konstitusyon ng Kanada.

- ✓ Ang mga territorial rights ay unang garantisado sa pamamagitan ng Royal Proclamation of 1763 ng Hari George III
- ✓ Ang terminong First Nations ay nagsimulang gamitin noong 1970s
- ✓ Ang Inuit ay nangangahulugang 'ang mga tao' sa wikang Inuktitut at sila ay naninirahan sa Arctic

## 7.5 Ang mga Acadian at Quebecer

Ang mga Acadian ay mga inapo ng mga kolonyador na Pranses sa Maritimes; ang mga Quebecer ay mga taong mula sa Quebec.

- ✓ Ang mga Acadian ay nag-settle sa Maritimes simula noong 1604; sa pagitan ng 1755 at 1763 higit sa dalawang-ikatlong bahagi ay na-deport (ang Great Upheaval)
- ✓ Ang mga Quebecer ay mga inapo ng 8,500 mga kolonyador na Pranses mula sa 1600s at 1700s

## 7.6 Pagkakaiba-iba sa Kanada

Ang Kanada ay isang bansa ng mga imigrante na may maraming ethnic at religious groups na naninirahan nang kapayapaan.

- ✓ Ang karamihan ng mga Kanadyense ay ipinanganak sa Kanada mula noong 1800s
- ✓ Mula noong 1970s, ang karamihan ng mga imigrante ay nagmula sa mga bansang Asian
- ✓ Ang mga wikang Tsino ay ang pangalawang pinaka-usapan sa tahanan pagkatapos ng English

CHAPTER 8

# The Victoria Cross

## 8.1 Ang Victoria Cross Pinakamataas na Parangal

Ang Victoria Cross (V.C.) ay ang pinakamataas na parangal na available sa mga Canadians at ibinibigay para sa pinakamalinaw na tapang, isang matapang o nangunguna na gawain ng karangalan, pagsakripisyo ng sarili, o sobrang dedikasyon sa tungkulin sa harap ng kaaway. Ang V.C. ay ibinigay sa 96 na Canadians mula 1854.

- ✓ Ang Victoria Cross (V.C.) ay ang pinakamataas na parangal na available sa mga Canadians
- ✓ Ito ay ibinibigay para sa pinakamalinaw na tapang sa harap ng kaaway
- ✓ Ibinigay sa 96 na Canadians mula 1854

## 8.2 Mga Kilalang Nakatanggap ng Victoria Cross

Ang Luitenante Alexander Roberts Dunn, ipinanganak sa kasalukuyang Toronto, ay ang unang Canadyano na makatanggap ng V.C. sa Balaclava (1854) sa Crimean War. Ang Able Seaman William Hall mula sa Nova Scotia, na ang mga magulang ay dating alipin mula sa Amerika, ay ang unang itim na lalaking nakatanggap ng V.C. Ang Corporal Filip Konowal, ipinanganak sa Ukraine, ay ang unang miyembro ng Canadian Corps na hindi ipinanganak sa British Empire na makatanggap nito. Ang Kapitan Billy Bishop ay isang flying ace. Ang Luitenante Robert Hampton Gray ay ang huling Canadyano na makatanggap ng V.C. hanggang ngayon.

- ✓ Si Alexander Roberts Dunn ay ang unang Canadyano na makatanggap ng V.C. (1854)
- ✓ Si William Hall ay ang unang itim na lalaking nakatanggap ng V.C.
- ✓ Si Robert Hampton Gray ay ang huling Canadyano na makatanggap ng V.C. hanggang ngayon
- ✓ Si Billy Bishop ay isang kilalang flying ace

CHAPTER 9

# Canada's History

## 9.1 Ang Una Pang-Europang Mananaliksik at Ang Pagbibigay Pangalan sa Kanada

Ang paggalugad ng Mga Europeo ay nagsimula sa mga Viking at si John Cabot, at ang pangalan Kanada ay nagmula sa isang salitang Iroquoian.

- ✓ Ang mga Viking ay umabot sa Labrador at Newfoundland 1,000 taon na ang nakakaraan; ang l'Anse aux Meadows ay isang World Heritage site
- ✓ Si John Cabot ang unang nag-mapa ng East Coast ng Kanada noong 1497
- ✓ Si Jacques Cartier ay narinig ang salitang Iroquoian na 'kanata' na nangangahulugang barangay; sa 1550s lumitaw ang pangalan Kanada sa mga mapa

## 9.2 Pagsisikap para sa isang Kontinente

Ang Pransa at Britanya ay nakipagbatuhan para sa kontrol ng North America, na nagtatapos sa tagumpay ng mga Britano sa Québec.

- ✓ Noong 1670, ibinigay ng Hari Charles II sa Hudson's Bay Company ang eksklusibong karapatan sa kalakalan
- ✓ Noong 1759, tinalo ng mga Britano ang mga Prances sa Battle of the Plains of Abraham sa Québec City, na nagtapos sa imperyo ng Pransa sa Amerika
- ✓ Ang mga heneral na Wolfe at Montcalm ay parehong namatay sa paggabay sa kanilang mga tropa

## 9.3 Ang Quebec Act ng 1774

Ang Quebec Act ay isa sa mga pundasyon ng konsitusyon ng Canada, na nag-accommodate sa mga French Catholics.

- ✓ Ang Quebec Act ng 1774 ay nagbigay ng kalayaang pangkanilyuan para sa mga Católiko at pinahintulot silang magsagawa ng pampublikong opisyo
- ✓ Itinapos nito ang French civil law habang pinanatili ang British criminal law

## 9.4 Mga Simula ng Demokrasya

Ang mga demokratikong institusyon ay unti-unting umusbong kasama ang mga napiling asamblea at ang Constitutional Act ng 1791.

- ✓ Ang unang representative assembly ay napili sa Halifax, Nova Scotia noong 1758
- ✓ Ang Constitutional Act ng 1791 ay naghati sa Quebec sa Upper Canada (Ontario) at Lower Canada (Quebec)
- ✓ Ang dalawang Canada at ang mga Atlantic colonies ay kilalang kolektibo bilang British North America

## 9.5 Ang Digmaang 1812

Ang Digmaang 1812 ay nagsiguro na ang Kanada ay manatiling independiyente mula sa Estados Unidos.

- ✓ Ang mga Amerikano ay umabot sa Hunyo 1812 ngunit natalo sa tulong ng mga boluntaryong Kanadyense at mga First Nations
- ✓ Ang Major-General Sir Isaac Brock at Chief Tecumseh ay nagtulungan; babala ni Laura Secord ang isang inihanda na pag-atake ng Amerikano
- ✓ Ang kasalukuyang hangganan ng Canada-USA ay bahagi ng resulta ng Digmaang 1812

## 9.6 Responsableng Pamahalaan

Ang mga reformer ay nakamit ang responsableng pamahalaan kung saan ang ministeryo ay dapat na may suporta ng mga napiling kinatawan.

- ✓ Ang Nova Scotia ay ang unang British North American colony na nakamit ang responsableng pamahalaan noong 1847-48
- ✓ Si Sir Louis-Hippolyte La Fontaine ay naging unang pununo ng responsableng pamahalaan sa Canada noong 1849
- ✓ Kung ang pamahalaan ay mawawalan ng boto ng tiwala, ito ay dapat magbitiw

## 9.7 Confederation at ang Dominion ng Canada

Ang mga Fathers of Confederation ay itinatag ang Dominion ng Canada noong Hulyo 1, 1867.

- ✓ Ang British Parliament ay pumasa ng British North America Act noong 1867; ang Dominion ng Canada ay ipinanganak noong Hulyo 1, 1867
- ✓ Ang apat na orihinal na probinsya ay Ontario, Quebec, New Brunswick, at Nova Scotia
- ✓ Ang Hulyo 1 ay ipinagdiwang bilang Dominion Day hanggang 1982; ngayon ito ay Canada Day

## 9.8 Unang Prime Minister ng Canada

Si Sir John Alexander Macdonald ay naging unang Prime Minister ng Canada.

- ✓ Si Sir John A. Macdonald ay unang Prime Minister ng Canada at isa sa mga Ama ng Confederation, ipinanganak sa Scotland
- ✓ Ang kanyang larawan ay nasa $10 bill; Enero 11 ay kinikilala bilang Sir John A. Macdonald Day
- ✓ Si Sir George-Étienne Cartier ay ang pangunahing arkitekto ng Confederation mula sa Quebec

## 9.9 Ang Unang Pandaigdigang Digma

Gumawa ang Kanada ng malalaking kontribusyon sa WWI, lalo na sa Vimy Ridge.

- ✓ Ang Canadian Corps ay kumuha ng Vimy Ridge noong Abril 1917; Abril 9 ay ipinagdiriwang bilang Vimy Day
- ✓ Mahigit 600,000 Kanadyense ang naglingkod; 60,000 ang namatay at 170,000 ang nasugatan
- ✓ Si General Sir Arthur Currie ay ang pinakamalaking sundalo ng Kanada

## 9.10 Araw ng Alaala

Pinapahalagahan ng mga Canadians ang mga sacrificio ng mga beterano at mga sundiang nahulog bawat Nobyembre 11.

- ✓ Ang Araw ng Alaala ay ipinagdiriwang sa Nobyembre 11 sa ika-11 oras ng ika-11 araw ng ika-11 buwan
- ✓ Ang mga Canadians ay nagsusuot ng pulang poppy; si Lt.-Col. John McCrae ay sumulat ng 'In Flanders Fields' noong 1915
- ✓ Mahigit 110,000 Canadians ang nagbigay ng kanilang buhay sa serbisyo

## 9.11 Ang Pangalawang Pandaigdigang Digma

Sumali ang Kanada sa kanyang mga kasosyo sa paglalaban laban sa Nazismo at Fascismo.

- ✓ Ang Pangalawang Pandaigdigang Digma ay nagsimula noong 1939 nang si Hitler ay pumasok sa Poland; mahigit isang milyong Canadians ang naglingkod at 44,000 ang nakamatay
- ✓ Sa D-Day (Hunyo 6, 1944), 15,000 Canadian troops ang kumuha ng Juno Beach sa Normandy
- ✓ Ang Kanada ay may pangatlong pinakamalaking hukbo sa dagat sa buong mundo sa pagtatapos ng digma; nag-apolo ang Ottawa noong 1988 para sa paggalaw ng Japanese Canadians sa panahon ng digma

## 9.12 Royal New France

Ang mga French explorer ay bumuo ng unang permanenteng European settlement sa hilaga ng Florida at gumawa ng isang fur-trade empire.

- ✓ Noong 1604 si Pierre de Monts at Samuel de Champlain ay nagtatag ng unang settlement; binuo ni Champlain ang isang fortress sa Québec City noong 1608
- ✓ Ang mga French at Aboriginal peoples ay nakipagtulungan sa fur-trade economy na hinihimok ng demand para sa beaver pelts

## 9.13 United Empire Loyalists

Pagkatapos ng American Revolution, mahigit 40,000 na tao na katapatan sa Crown ay umalingawngaw sa Canada.

- ✓ Sa 1776 ang 13 British colonies ay nag-deklarang kasaganaan at bumuo ng United States
- ✓ Mahigit 40,000 Loyalists ang umalingawngaw upang magsipyo sa Nova Scotia at Quebec
- ✓ Ang Loyalists ay nagmula sa iba't ibang pinagmulan kabilang ang Dutch, German, British, Aboriginal, at iba't ibang relihiyosong background

## 9.14 Paglalakbay tungo sa Pagkakataon ng Kalayaan

Nanguna ang Kanada sa kilusan upang alisin ang pagkaalipin sa loob ng Britanyong Imperyo.

- ✓ Noong 1793 ang Upper Canada na pinamumunuan ng Lt. Governor John Graves Simcoe ay naging unang probinsya sa Imperyo na gumagalaw tungo sa paglalakbay ng pagkakataon
- ✓ Ang Britanyong Parliyamento ay inalis ang pagkaalipin sa buong Imperyo noong 1833
- ✓ Ang mga alipinyang tumakas ay nagtayo ng tahanan sa Kanada sa pamamagitan ng Underground Railroad, isang Kristiyanong network laban sa pagkaalipin

## 9.15 Dominion mula Dagat hanggang Dagat

Si Sir Leonard Tilley ay iminungkahi ang terminong Dominion ng Canada, na inspirado ng Biblia.

- ✓ Si Sir Leonard Tilley ng New Brunswick ay iminungkahi ang 'Dominion ng Canada' noong 1864
- ✓ Siya ay inspirado ng Psalms 72: 'dominion mula sa dagat hanggang dagat at mula sa ilog hanggang sa mga dulo ng lupa'

## 9.16 Pagpapalawak ng Dominion

Lumaki ang Canada mula sa apat na probinsya tungo sa kasalukuyang komposisyon nito sa paglipas ng panahon.

- ✓ Manitoba, NWT sumali 1870; British Columbia 1871; PEI 1873; Alberta at Saskatchewan 1905
- ✓ Newfoundland at Labrador sumali noong 1949; Nunavut ay ginawa noong 1999

## 9.17 Hamon sa Kanluran at Louis Riel

Ang Louis Riel ay nanguna sa mga pag-usbong ng Métis at ang North West Mounted Police ay itinatag.

- ✓ Ang Louis Riel ay nanguna sa Métis; marami ang tumitingin sa kanya bilang isang bayani at ang ama ng Manitoba
- ✓ Ang PM Macdonald ay itinatag ang North West Mounted Police (NWMP) noong 1873, na naging RCMP
- ✓ Ang Regina ay naging pundasyon ng NWMP

## 9.18 Isang Riles mula sa Dagat hanggang Dagat

Ang Canadian Pacific Railway ay nagsamang-sama ng bansa mula sa baybayin hanggang sa baybayin.

- ✓ Ang British Columbia ay sumali sa Canada noong 1871 pagkatapos na pangako ng Ottawa ang isang riles tungo sa West Coast
- ✓ Noong Nobyembre 7, 1885, si Donald Smith (Lord Strathcona) ay nagmaneho ng huling pako ng CPR
- ✓ Ang pamahalaan ay nagpasalaysay ng paghingi ng patawad noong 2006 para sa Chinese Head Tax, isang entry fee batay sa lahi

## 9.19 Si Sir Wilfrid Laurier at Imigrayon

Si Laurier ay ang unang French-Canadian na pangulong ministro mula pa noong Confederation.

- ✓ Si Sir Wilfrid Laurier ay ang unang French-Canadian na pangulong ministro mula pa noong Confederation; ang kanyang potretyo ay nasa $5 bill
- ✓ Hinikayat niya ang imigrayon sa Kanluran

## 9.20 Ang Kababaihan ay Nakakuha ng Karapatan na Bumoto

Ang kilusan para sa karapatan ng kababaihan na bumoto ay nagresulta sa kababaihan na nakakuha ng karapatan na bumoto.

- ✓ Ang Dr. Emily Stowe ay nagtatag ng kilusan para sa karapatan ng kababaihan na bumoto sa Canada; ang Manitoba ay unang nagbigay ng karapatan na bumoto sa mga kababaihan noong 1916
- ✓ Noong 1918, karamihan ng mga kababaihang mamamayan ng Canada na 21 taong gulang at higit pa ay nakakuha ng federal na karapatan na bumoto; ang Quebec ay nagbigay ng karapatan na bumoto sa mga kababaihan noong 1940
- ✓ Ang Agnes Macphail ay naging unang babae na miyembro ng Parliyamento noong 1921

## 9.21 Sa Pagitan ng mga Digma at ang Malalaking Depression

Ang mayamang 1920s ay nagtapos sa pagbagsak ng stock market at ang Malalaking Depression.

- ✓ Ang stock market ay bumagal noong 1929, na nagdulot ng Malalaking Depression; ang kawalan ng trabaho ay umabot sa 27% noong 1933
- ✓ Ang Bangko ng Kanada ay nilikha noong 1934 bilang isang sentral na bangko
- ✓ Ang Imperyong Britaniko ay naging Commonwealth ng mga Bansa pagkatapos ng WWI

CHAPTER 10

# National Public Holidays and Other Important Dates

## 10.1 Mga Pambansang Pista ng Canada at mga Petsa

Ang mga pangunahing pambansang pista at mahalagang petsa ay kinabibilangan ng: New Year's Day (Enero 1), Sir John A. Macdonald Day (Enero 11), Good Friday, Easter Monday, Vimy Day (Abril 9), Victoria Day (Lunes bago Maggio 25, Kaarawan ng Soberano), Fête nationale/Quebec (Hunyo 24), Canada Day (Hulyo 1), Labour Day (unang Lunes ng Septyembre), Thanksgiving (pangalawang Lunes ng Oktubre), Remembrance Day (Nobyembre 11), Sir Wilfrid Laurier Day (Nobyembre 20), Christmas Day (Disyembre 25) at Boxing Day (Disyembre 26).

- ✓ Ang Canada Day ay Hulyo 1
- ✓ Ang Remembrance Day ay Nobyembre 11
- ✓ Ang Victoria Day ay bumagsak sa Lunes bago Maggio 25 (Kaarawan ng Soberano)
- ✓ Ang Labour Day ay ang unang Lunes ng Septyembre
- ✓ Ang Thanksgiving ay ang pangalawang Lunes ng Oktubre

CHAPTER 11

# Canada's Economy

## 11.1 Tatlong Pangunahing Uri ng Industriya

Ang ekonomiya ng Kanada ay nagsasama ng tatlong pangunahing uri ng industriya: Ang mga industriya ng serbisyo (transportasyon, edukasyon, healthcare, banking, retail, turismo, gobyerno) ay nagbibigay ng trabaho sa higit 75% ng mga nagtatrabahong Kanadyense; Ang mga manufacturing na industriya ay gumagawa ng mga produkto tulad ng papel, aerospace technology at mga sasakyan, na ang Estados Unidos ay aming pinakamalaking kasosyo sa kalakalan; at ang mga industriya ng natural resources ay kinabibilangan ng paggubay, pangingisda, agrikultura, pagmimina at enerhiya.

- ✓ Ang tatlong pangunahing uri ng industriya ay serbisyo, manufacturing at natural resources
- ✓ Higit 75% ng mga nagtatrabahong Kanadyense ay may mga trabaho sa mga industriya ng serbisyo
- ✓ Ang Estados Unidos ay ang pinakamalaking pandaigdigang kasosyo sa kalakalan ng Kanada
- ✓ Ang natural resources ay kasama ang paggubay, pangingisda, agrikultura, pagmimina at enerhiya

## 11.2 Ang Kanada bilang isang Bansa ng Kalakalan

Ang Kanada ay palaging naging isang bansa ng kalakalan at ang komersyo ay nananatiling engine ng paglaki ng ekonomiya. Noong 1988 ang Kanada ay nagsagawa ng libreng kalakalan sa Estados Unidos. Ang Mexico ay naging kasosyo noong 1994 sa mas malawak na North American Free Trade Agreement (NAFTA). Ang Kanada ay may isa sa sampung pinakamalaking ekonomiya sa mundo at bahagi ng G8 grupo ng mga nangungunang industriyal na bansa.

- ✓ Ang Kanada ay nagsagawa ng libreng kalakalan sa Estados Unidos noong 1988
- ✓ Ang Mexico ay sumali noong 1994 sa pamamagitan ng NAFTA
- ✓ Ang Kanada ay may isa sa sampung pinakamalaking ekonomiya sa mundo
- ✓ Ang Kanada ay bahagi ng G8 grupo ng mga industriyal na bansa

## 11.3 Mga Relasyon sa Kalakalan sa pagitan ng Canada at Estados Unidos

Ang Canada ay may malalim na relasyon sa Estados Unidos at bawat isa ay ang pinakamalaking kasosyo sa kalakalan ng isa't isa. Mahigit tatlong-kapat ng mga eksportasyon ng Canada ay naglalayong pumunta sa U.S.A. — ang pinakamalaking bilateral na relasyon sa kalakalan sa buong mundo. Ang Peace Arch sa Blaine, Washington, na may inskripsiyon na 'children of a common mother' at 'brethren dwelling together in unity,' ay sumasagisag sa pinakamahabang walang pag-alaga na hangganan sa mundo.

- ✓ Ang U.S.A. at Canada ay bawat isa ay ang pinakamalaking kasosyo sa kalakalan ng isa't isa
- ✓ Mahigit tatlong-kapat ng mga eksportasyon ng Canada ay napupunta sa U.S.A.
- ✓ Ang hangganan ng Canada-U.S. ay ang pinakamahabang walang pag-alaga na hangganan sa mundo
- ✓ Ang Peace Arch ay nasa Blaine, Washington

CHAPTER 12

# Modern Canada

## 12.1 Kalakalan at Paglaki ng Ekonomiya

Ang Canada pagkatapos ng digma ay nakaranas ng walang kapantay na kasaganaan at bumuo ng mga programang tulong sa lipunan.

- ✓ Ang langis ay natuklasan sa Alberta noong 1947, na nagsimula ng modernong industriya ng enerhiya ng Canada
- ✓ Ang Canada Health Act ay nagsisiguro ng karaniwang mga elemento at pangunahing pamantayan ng saklaw sa kalusugan
- ✓ Ang insurance sa pagtatrabaho ay ipinakilala noong 1940; ang Canada at Quebec Pension Plans noong 1965

## 12.2 Pandaigdigang Pakikipag-ugnayan

Ang Kanada ay nakikibahagi sa malalaking pandaigdigang organisasyon at militar na aliyansa.

- ✓ Ang Kanada ay isang founding member ng NATO at sumali sa NORAD kasama ang United States
- ✓ Ang Kanada ay nakibahagi sa Korean War (1950-53), na may 500 patay at 1,000 nasugatan
- ✓ Ang Kanada ay nakibahagi sa maraming UN peacekeeping missions

## 12.3 Kanada at Quebec

Ang Quiet Revolution ng Quebec at ang mga kilusan para sa kasarindan ay bumuo ng modernong Kanada.

- ✓ Naranasan ng Quebec ang Quiet Revolution noong 1960s
- ✓ Ang Official Languages Act (1969) ay garantisado ang serbisyo sa French at English sa pederalong pamahalaan
- ✓ Ang Quebec na kasarindan ay natalo sa mga referendum noong 1980 at 1995; ang Konstitusyon ay binago noong 1982

## 12.4 Mga Kahanga-hangang Imbensyon ng Canada

Ang mga Kanadyense ay gumawa ng maraming mahalagang pagtuklas at imbensyon.

- ✓ Si Sir Frederick Banting at Charles Best ay natuklasan ang insulin upang gamutin ang diabetes
- ✓ Si Alexander Graham Bell ay nag-isip ng telepono; si Sir Sandford Fleming ay nag-imbento ng standard na time zones
- ✓ Ang mga imbensyon ng Canada ay kinabibilangan ng snowmobile, pacemaker, Canadarm, at BlackBerry

## 12.5 Mga Atleta at Bayani ng Kanada

Ang Kanada ay naglunsad ng mga kilalang atleta at nakaka-inspirang personalidad.

- ✓ Ang basketball ay naimbento ng Kanadyang si James Naismith noong 1891
- ✓ Nagsimula si Terry Fox ng Marathon of Hope noong 1980 upang makalikom ng pera para sa pananaliksik sa kanser
- ✓ Si Wayne Gretzky ay isa sa mga pinakamagandang hockey player; naglakbay si Rick Hansen sa buong mundo gamit ang wheelchair noong 1985

CHAPTER 13

# How Canadians Govern Themselves

## 13.1 Tatlong Pangunahing Katotohanan Tungkol sa Pamahalaan

Ang sistema ng pamahalaan ng Canada ay may tatlong pagkakakilanlan na katangian.

- ✓ Ang Canada ay isang pandaigdigang estado, isang pamparliyamentaryong demokrasya, at isang constitutional monarchy

## 13.2 Pederal na Estado at Paghati ng Kapangyarihan

Ang Kanada ay may pederal, probinsyal, teritoryal, at munisipal na antas ng pamahalaan na may nahahating responsibilidad.

- ✓ Ang pederal na pamahalaan ay nangasasagot sa pagtatanggol, panlabas na patakaran, pagkamamamayan, batas kriminal, at salapi
- ✓ Ang mga probinsya ay nangasasagot sa edukasyon, kalusugan, likas na yaman, kalye, at karapatan sa ari-arian at sibil
- ✓ Ang pederal na pamahalaan at mga probinsya ay nagbabahagi ng jurisdiksiyon sa agrikultura at imigrasyong

## 13.3 Demokrasyang Pambatasan

Ang mga tao ay pumipili ng mga kinatawan na gumagawa ng mga batas at pinapanatili ang pananagutan ng pamahalaan.

- ✓ Ang Parliyamento ay may tatlong bahagi: ang Soberano (Reyna o Hari), ang Senado, at ang Kapulungan ng mga Komun
- ✓ Ang mga miyembro ng Gabinete ay dapat panatilihin ang tiwala ng Kapulungan at magresigna kung matalo sa isang boto ng walang pagtitiwala
- ✓ Walang batas na magiging batas hanggang sa makuha ang aprubahan ng parehong kamara at ang royal assent

## 13.4 Mga Papel sa Pederal na Pamahalaan

Ang mga pangunahing figure sa pederal na pamahalaan ay may mga natatanging papel.

- ✓ Ang Prime Minister ay pumipili ng mga Cabinet minister at responsable sa operasyon ng pamahalaan at patakaran
- ✓ Ang mga Senador ay itinakda ng Governor General sa payo ng Prime Minister at nagsisilbi hanggang sa edad na 75
- ✓ Ang mga MP sa House of Commons ay pinili ng mga tao, tradisyonal na bawat apat na taon

## 13.5 Konstitutuonal na Monarkiya

Ang Pangulong Estadong ng Kanada ay isang mapanalig na Soberano na nangunguna ayon sa Konstitusyon.

- ✓ Ang Soberano (Reyna o Hari) ay ang Pangulong Estadong; ang Prime Minister ay ang Pangulong Pamamahala
- ✓ Ang Governor General ay kumakatawan sa Soberano sa pederal, itinalaga ng Soberano sa payo ng PM karaniwang para sa limang taon
- ✓ Ang Lieutenant Governor ay kumakatawan sa Soberano sa bawat probinsya

## 13.6 Paano Nagiging Batas ang isang Bill

Ang isang bill ay dumadaan sa prosesong lehislativo ng pitong hakbang bago maging batas.

- ✓ Mga Hakbang: Unang Pagbabasa, Ikalawang Pagbabasa, Yugto ng Komite, Yugto ng Ulat, Ikatlong Pagbabasa, Senado, Royal Assent
- ✓ Ang isang bill ay nakakatanggap ng royal assent pagkatapos dumaan sa parehong Kapulungan

## 13.7 Pamprovinsyal at Teritoryal na Pamahalaan

Bawat probinsya at teritoryo ay may napiling lehislatura na may isang Premyar.

- ✓ Ang Premyar ay may papel sa probinsya na katulad ng Pangulong Ministro sa federal na antas
- ✓ Ang mga miyembro ng pamprovinsyal na lehislatura ay tinatawag na MLAs, MNAs, MPPs, o MHAs depende sa probinsya
- ✓ Sa tatlong teritoryo ang Komisyonista ay kumakatawan sa federal na pamahalaan

CHAPTER 14

# Canada's Regions

## 14.1 Laki at Mga Karagatan ng Kanada

Ang Kanada ay ang pangalawang pinakamalaking bansa sa mundo — 10 milyong square kilometres. Tatlong karagatan ang bumubuo sa hangganan ng Kanada: ang Karagatang Pasipiko sa kanluran, ang Karagatang Atlantiko sa silangan, at ang Karagatang Artiko sa hilaga. Ang timog na sulok ay ang hangganan ng Kanada at Estados Unidos.

- ✓ Ang Kanada ay ang pangalawang pinakamalaking bansa sa mundo
- ✓ Tatlong karagatan ang gumagalang sa Kanada: Pasipiko (kanluran), Atlantiko (silangan), Artiko (hilaga)
- ✓ Ang Kanada ay sumasaklaw sa humigit-kumulang 10 milyong square kilometres

## 14.2 Ang Pangunahing Lungsod ng Ottawa

Ang Ottawa, na matatagpuan sa Ottawa River, ay pinili bilang pangunahing lungsod noong 1857 ng Reyna Victoria, ang lolo't lolang-babae ng Reyna Elizabeth II. Ito ang ikaapat na pinakamalaking metropolitan area ng Kanada. Ang National Capital Region ay sumasaklaw sa 4,700 square kilometres.

- ✓ Ang Ottawa ay ang pangunahing lungsod ng Kanada
- ✓ Ang Ottawa ay pinili bilang pangunahing lungsod noong 1857 ng Reyna Victoria
- ✓ Ang Reyna Victoria ay ang lolo't lolang-babae ng Reyna Elizabeth II

## 14.3 Mga Probinsya, Teritoryo at Populasyon

Ang Kanada ay may sampung probinsya at tatlong teritoryo, bawat isa ay may sariling pangunahing lungsod. Ang Kanada ay may limang natatanging rehiyon: ang Atlantic Provinces, Central Canada, ang Prairie Provinces, ang West Coast, at ang Northern Territories. Ang Kanada ay may populasyon na humigit-kumulang 34 milyong tao, kung saan karamihan ay nakatira sa mga lungsod.

- ✓ Ang Kanada ay may sampung probinsya at tatlong teritoryo
- ✓ Ang Kanada ay may limang natatanging rehiyon
- ✓ Ang populasyon ng Kanada ay humigit-kumulang 34 milyong tao
- ✓ Dapat mong malaman ang pangunahing lungsod ng iyong probinsya o teritoryo at ng Kanada

## 14.4 Mga Probinsya, Teritoryo at mga Lungsod ng Kapital

Mga Probinsyang Atlantiko: Newfoundland at Labrador (St. John's), Prince Edward Island (Charlottetown), Nova Scotia (Halifax), New Brunswick (Fredericton). Gitnaang Kanada: Quebec (Québec City), Ontario (Toronto). Mga Probinsyang Pradera: Manitoba (Winnipeg), Saskatchewan (Regina), Alberta (Edmonton). Baybayin ng Kanluran: British Columbia (Victoria). Hilaga: Nunavut (Iqaluit), Northwest Territories (Yellowknife), Yukon Territory (Whitehorse).

- ✓ Ang kapital ng Ontario ay Toronto; ang Quebec ay Québec City
- ✓ Ang kapital ng British Columbia ay Victoria
- ✓ Ang kapital ng Alberta ay Edmonton; Manitoba ay Winnipeg; Saskatchewan ay Regina
- ✓ Mga kapital ng Teritoryo: Iqaluit (Nunavut), Yellowknife (NWT), Whitehorse (Yukon)

CHAPTER 15

# Federal Elections

## 15.1 Mga Electoral District at mga Miyembro ng Parliyamento

Ang Kanada ay nahahati sa mga electoral district, bawat isa ay pumipili ng isang miyembro ng Parliyamento.

- ✓ Ang Kanada ay nahahati sa 308 electoral district (ridings o constituencies)
- ✓ Ang kandidato na may pinakamaraming boto sa isang district ay nagiging MP
- ✓ Ang mga pederal na halalan ay ginaganap sa ikatlong Lunes ng Oktubre bawat apat na taon; ang PM ay maaaring hilingin sa Governor General na mag-imbita ng mas maagap na halalan

## 15.2 Karapatan sa Pagboto

Ang pagboto ay isang pribilehiyo at karapatan ng pagiging mamamayan ng Kanada na may mga partikular na kinakailangang-kailangan.

- ✓ Upang magboto, kailangan mong maging mamamayan ng Kanada, hindi bababa sa 18 taong gulang sa araw ng pagboto, at nasa listahan ng mga boto
- ✓ Ang Pandaigdigang Rehistrong ng mga Boboto ay pinananatili ng Elections Canada, isang neutral na ahensya ng Parlamento
- ✓ Ang mga mamamayan ng Kanada na may edad 18 taong gulang o mas matanda ay maaaring tumakbo sa isang pederaleng halalan bilang mga kandidato

## 15.3 Sikreto ng Balota

Pinoprotektahan ng batas ng Canada ang karapatan sa sikreto ng balota.

- ✓ Walang sinuman ang maaaring manood sa iyo habang bumoboto at walang dapat tingnan kung paano ka bumoto
- ✓ Walang sinuman kabilang ang pamilya, amo, o unyon ang may karapatang ipagit na sabihin mo kung paano ka bumoto

## 15.4 Pagkatapos ng Halalan

Ang partido na may pinakamaraming upuan ay bumubuo ng pamahalaan at ang kanyang lider ay nagiging Pangulong Ministro.

- ✓ Ang lider ng partido na may pinakamaraming upuan ay iniimbitahan ng Gobernador Heneral upang bumuo ng pamahalaan
- ✓ Ang karamihan na pamahalaan ay nagtataglay ng hindi bababa sa kalahati ng mga upuan; ang minoritadong pamahalaan ay nagtataglay ng mas kaunti sa kalahati
- ✓ Ang oposisyon na partido na may pinakamaraming upuan ay ang Opisyal na Oposisyon o Katapat na Oposisyon ng Kanyang Karaniwang Hari

## 15.5 Mga Pamamaraan sa Pagboto

May mga partikular na pamamaraan sa pagboto sa panahon ng halalan.

- ✓ Ang mga botante ay makakatanggap ng isang boto ng impormasyon na nagpapatunay na sila ay nasa listahan ng mga botante at nagsasaad kung kailan at saan bumoto
- ✓ Magdala ng inyong boto ng impormasyon at patunay ng pagkakakilanlan at tirahan sa polling station
- ✓ Markahan ang X sa bilog sa tabi ng inyong piniling kandidato; maaari kayong bumoto sa mga advanced polls kung hindi kayo makakaboto sa araw ng halalan

## 15.6 Iba Pang Antas ng Pamahalaan

Ang munisipal na pamahalaan at pangangasiwa ng First Nations ay may mahalagang papel.

- ✓ Ang mga munisipal na pamahalaan ay gumagawa ng mga batas-lokal at pinapangasiwaan ng isang mayor (o reeve) at mga councillor/alderman
- ✓ Ang mga lungsod ay namamahala sa pagpaplano ng lungsod, mga kalsada, kalinisan, pag-aalis ng niyebe, at madalas na lokal na pulis
- ✓ Ang First Nations ay may mga band chief at mga councillor na may responsibilidad sa mga reserve

CHAPTER 16

# The Atlantic Provinces

## 16.1 Pangkalahatang Pagsusuri ng Atlantic Provinces

Ang mga dalampasigan at natural na yaman ng Atlantic Canada — pangangalaga sa isda, pagsasaka, kagubatan at pagmimina — ay ginawa ang mga probinsya na ito na mahalagang bahagi ng kasaysayan at pag-unlad ng Kanada. Ang Karagatang Atlantiko ay nagdudulot ng malamig na invierno at malamig na humidong tag-araw.

- ✓ Ang apat na Atlantic Provinces ay Newfoundland and Labrador, PEI, Nova Scotia at New Brunswick
- ✓ Ang kanilang ekonomiya ay umaasa sa pangangalaga sa isda, pagsasaka, kagubatan at pagmimina
- ✓ Ang Karagatang Atlantiko ay nagdudulot ng malamig na invierno at malamig na humidong tag-araw

## 16.2 Newfoundland at Labrador

Ang Newfoundland at Labrador ay ang pinakasilangang punto sa North America at may sariling time zone. Ito ay ang pinakamataandang kolonia ng British Empire, mahabang kilala sa industriya ng pangingisda at mga coastal fishing villages. Ngayon, ang offshore oil and gas extraction ay may malaking kontribusyon, at ang Labrador ay may napakalaking hydro-electric resources.

- ✓ Ang Newfoundland at Labrador ay ang pinakasilangang punto sa North America
- ✓ Mayroon itong sariling time zone
- ✓ Ito ay ang pinakamataandang kolonia ng British Empire
- ✓ Ang kabisera ay St. John's

## 16.3 Prince Edward Island

Ang Prince Edward Island (P.E.I.) ay ang pinakamaliit na probinsya, kilala sa mga dalampasigan, pulang lupa at agrikultura, lalo na ang patatas. Ito ang kapanganakan ng Confederation, konektado sa mainland sa pamamagitan ng Confederation Bridge, isa sa pinakamahabang patuloy na multispan bridges sa mundo. Ang Anne of Green Gables ay itinakda sa P.E.I. ng Lucy Maud Montgomery.

- ✓ Ang P.E.I. ay ang pinakamaliit na probinsya
- ✓ Ito ang kapanganakan ng Confederation
- ✓ Ang Confederation Bridge ay nag-uugnay nito sa mainland Canada
- ✓ Kilala sa patatas at pulang lupa

## 16.4 Nova Scotia

Ang Nova Scotia ay ang pinakamaraming populasyon sa Atlantic Province na may mayamang kasaysayan bilang gateway sa Canada. Kilala sa pinakamataas na alon sa mundo sa Bay of Fundy, ang pagkakakilanlan nito ay konektado sa pagbuo ng barko, pangingisda at pagpapadala. Ang Halifax, ang capital, ay ang pinakamalaking port sa east coast ng Canada at tahanan ng pinakamalaking naval base ng Canada. Ang probinsya ay may Celtic at Gaelic traditions at mahigit 700 taunang festival kasama ang Halifax military tattoo.

- ✓ Ang Nova Scotia ay ang pinakamaraming populasyon sa Atlantic Province
- ✓ Ang Bay of Fundy ay may pinakamataas na alon sa mundo
- ✓ Ang Halifax ay tahanan ng pinakamalaking naval base ng Canada
- ✓ Ang Halifax ay ang capital

## 16.5 New Brunswick

Ang New Brunswick, na matatagpuan sa Appalachian Range, ay itinatag ng United Empire Loyalists at may pangalawang pinakamalaking sistema ng ilog sa Atlantic coastline ng North America, ang St. John River. Ito ang tanging opisyal na dalawang wika na lalawigan, na may humigit-kumulang isang-katlo ng populasyon na lumalaki at nagtatrabaho sa Pranses. Ang Saint John ay ang pinakamalaking lungsod; ang Fredericton ay ang historikal na kapital; ang Moncton ay ang pangunahing Francophone Acadian center.

- ✓ Ang New Brunswick ay ang tanging opisyal na dalawang wika na lalawigan
- ✓ Humigit-kumulang isang-katlo ng populasyon ay lumalaki at nagtatrabaho sa Pranses
- ✓ Ito ay itinatag ng United Empire Loyalists
- ✓ Ang Fredericton ay ang kapital

CHAPTER 17

# The Justice System

## 17.1 Mga Prinsipyo ng Katarungan

Ang Canadian justice system ay garantisado ang lahat ng due process at presumption of innocence.

- ✓ Ang sistema ay nakabase sa presumption of innocence: lahat ay itinuturing na inocente hanggang napatunayan na sila ay may sala
- ✓ Ang legal system ay nakabase sa rule of law, freedom under the law, democratic principles, at due process
- ✓ Ang batas ay naaaply nang pantay sa lahat, kabilang ang mga hukom, politiko, at pulis

## 17.2 Mga Korte at Pulis

Ang Kanada ay may iba't ibang mga korte at puwersang pulis upang magpatupad ng hustisya.

- ✓ Ang Supreme Court of Canada ay ang pinakamataas na korte; ang Federal Court ay tumutugon sa mga bagay ng federal government
- ✓ Ang RCMP ay nagpapatupad ng federal laws sa buong Kanada at nagsisilbi bilang provincial police saanman maliban sa Ontario at Quebec
- ✓ Ang mga serbisyo ng legal aid ay available nang libre o sa mababang gastos para sa mga taong hindi afford ng abogado

CHAPTER 18

# Central Canada

## 18.1 Pangkalahatang Pagsusuri ng Sentral na Kanada

Higit sa kalahati ng mga tao sa Kanada ay nakatira sa mga lungsod at bayan malapit sa Great Lakes at ang St. Lawrence River sa katimugang Quebec at Ontario, kilala bilang Sentral na Kanada — ang industrial at manufacturing heartland. Sama-sama, ang Ontario at Quebec ay gumagawa ng higit sa tatlong-kapat ng lahat ng Canadian manufactured goods.

- ✓ Higit sa kalahati ng mga Kanadyense ay nakatira sa Sentral na Kanada (Ontario at Quebec)
- ✓ Ang Ontario at Quebec ay gumagawa ng higit sa tatlong-kapat ng lahat ng Canadian manufactured goods
- ✓ Ang Sentral na Kanada ay ang industrial at manufacturing heartland

## 18.2 Quebec

Halos walong milyong tao ang nakatira sa Quebec, ang karamihan ay malapit sa St. Lawrence River. Higit sa tatlong-quarter ay nagsasalita ng French bilang kanilang unang wika. Ang Quebec ay pangunahing producer ng pulp at papel ng Canada at ang pinakamalaking producer ng hydro-electricity. Ang Montreal ay ang ikalawang pinakamalaking lungsod ng Canada at ang ikalawang pinakamalaking pangunahing French-speaking na lungsod sa mundo pagkatapos ng Paris.

- ✓ Higit sa tatlong-quarter ng mga Quebecer ay nagsasalita ng French bilang kanilang unang wika
- ✓ Ang Quebec ay ang pinakamalaking producer ng hydro-electricity ng Canada
- ✓ Ang Montreal ay ang ikalawang pinakamalaking lungsod ng Canada
- ✓ Ang Montreal ay ang ikalawang pinakamalaking French-speaking na lungsod sa mundo pagkatapos ng Paris

## 18.3 Ontario

Sa mahigit 12 milyong tao, ang mga residente ng Ontario ay bumubuo ng mahigit isang-katlo ng mga Canadien. Ang Toronto ay ang pinakamalaking lungsod sa Kanada at ang pangunahing financial centre ng bansa. Ang Ontario ay may pinakamalaking populasyon ng nagsasalitang Pranses sa labas ng Quebec. May limang Great Lakes sa pagitan ng Ontario at ang U.S.: Lake Ontario, Lake Erie, Lake Huron, Lake Michigan (sa U.S.A.) at Lake Superior, ang pinakamalaking freshwater lake sa mundo.

- ✓ Ang Ontario ay bumubuo ng mahigit isang-katlo ng mga Canadien
- ✓ Ang Toronto ay ang pinakamalaking lungsod ng Kanada at pangunahing financial centre
- ✓ Ang Ontario ay may pinakamalaking populasyon ng nagsasalitang Pranses sa labas ng Quebec
- ✓ Ang limang Great Lakes ay Ontario, Erie, Huron, Michigan at Superior

CHAPTER 19

# Canadian Symbols

## 19.1 Ang Canadian Crown

Ang Crown ay naging simbolo ng estado sa Canada sa loob ng 400 taon.

- ✓ Canada ay naging constitutional monarchy mula sa Confederation noong 1867 sa panahon ng Reyna Victoria
- ✓ Ang Reyna Elizabeth II ay maging Reyna ng Canada mula noong 1952
- ✓ Ang Crown ay sumasagisag sa pamahalaan kasama ang Parliament, legislatures, courts, police, at ang Canadian Forces

## 19.2 Ang Pambansang Watawat ng Canada at Maple Leaf

Ang kasalukuyang pambansang watawat ng Canada at ang maple leaf ay pangunahing mga simbolo ng bansa.

- ✓ Ang kasalukuyang pambansang watawat ng Canada ay unang itinaas noong 1965; ang kanyang pulang-puti-pulang pattern ay nagmula sa Royal Military College, Kingston
- ✓ Ang pula at puti ay naging mga pambansang kulay ng Canada mula noong 1921
- ✓ Ang maple leaf ay ang pinakasikat na simbolo ng Canada, na tinatanggap ng mga French Canadians noong 1700s at ginagamit sa mga uniporme mula noong 1850s

## 19.3 Mga Official na Wika

Ang Ingles at Pranses ay ang dalawang opisyal na wika ng Kanada at mga simbolo ng pagkakakilanlan.

- ✓ Ang Ingles at Pranses ay ang dalawang opisyal na wika; dapat ay may sapat na kaalaman sa isa upang maging mamamayan (maliban sa mga aplikante na 55 taong gulang pataas)
- ✓ Ang Official Languages Act ay inaprubahan noong 1969 upang itatag ang pagkakapantay-pantay sa pagitan ng Pranses at Ingles

## 19.4 Pambansang at Royal Anthems

Ang Canada ay may pambansang himig at isang royal anthem.

- ✓ Ang 'O Canada' ay ipinangako bilang pambansang himig noong 1980; ito ay unang kanta sa Quebec City noong 1880
- ✓ Ang Royal Anthem ay 'God Save the Queen (o King)', na ikinakanta upang parangalan ang Soberano

## 19.5 Ang Fleur-de-lys

Ang fleur-de-lys ay isang simbolo ng pandaigdigang pamana ng Pransya na pinagtibay sa Quebec.

- ✓ Ang fleur-de-lys ay naging simbolo ng pandaigdigang kaharian ng Pransya sa loob ng mahigit 1,000 taon, kabilang ang New France
- ✓ Noong 1948 ang Quebec ay gumawa ng sariling bandila batay sa Krus at ang fleur-de-lys

## 19.6 Coat of Arms at Motto

Ang Kanada ay pumili ng isang pormal na coat of arms at pambansang motto pagkatapos ng WWI.

- ✓ Ang motto ng Kanada ay 'A mari usque ad mare' na nangangahulugang 'mula sa dagat hanggang dagat' sa Latin
- ✓ Ang mga braso ay naglalaman ng mga simbolo ng England, France, Scotland, at Ireland kasama ang pulang maple leaves

## 19.7 Ang Beaver

Ang beaver ay isang pambansang simbolo na pinagsama sa loob ng maraming siglo.

- ✓ Ang beaver ay pinagsama bilang simbolo ng Hudson's Bay Company at pagkatapos ng St. Jean Baptiste Society noong 1834
- ✓ Ang beaver ay lumilitaw sa limang-piso na barya

## 19.8 Mga Sikat na Sports

Ang Kanada ay may mga opisyal at sikat na sports na sentro sa kanyang pagkakakilanlan.

- ✓ Ang hockey ay ang pinakasikat na spectator sport ng Kanada at ang pambansang winter sport
- ✓ Ang lacrosse ay ang opisyal na summer sport; ang NHL ay naglalaro para sa Stanley Cup na ibinigay ni Lord Stanley noong 1892
- ✓ Ang Canadian football ay ang pangalawang pinakasikat na sport

## 19.9 Order of Canada at mga Parangal

Kinikilala ng Kanada ang mga natatanging mamamayan sa pamamagitan ng kanyang sistema ng parangal.

- ✓ Nagsimula ang Kanada ng sariling sistema ng parangal sa Order of Canada noong 1967, ang ika-isang daang taon ng Confederation
- ✓ Ang mga parangal ay binubuo ng mga order, dekorasyon, at medalya; ang mga mamamayan ay maaaring magbigay ng rekomendasyon ng iba

## 19.10 Mga Gusali ng Parliyamento

Ang mga Gusali ng Parliyamento ay mahalagang simbolo ng arkitektura.

- ✓ Ang Peace Tower ay tapusin sa 1927 bilang alaala ng First World War
- ✓ Ang Memorial Chamber ay naglalaman ng mga Libro ng Pag-alaala na may mga pangalan ng mga Canadienses na namatay sa paglilingkod

CHAPTER 20

# The Prairie Provinces

## 20.1 Pangkalahatang Pagtingin sa Prairie Provinces

Ang Manitoba, Saskatchewan at Alberta ay ang Prairie Provinces, mayaman sa energy resources at ilan sa pinakasubur na lupang pang-agrikultura sa mundo. Ang rehiyon ay karamihan ay tuyot, na may malamig na invierno at mainit na tag-init.

- ✓ Ang Prairie Provinces ay Manitoba, Saskatchewan at Alberta
- ✓ Sila ay mayaman sa energy resources at masuburing lupang pang-agrikultura
- ✓ Ang rehiyon ay may malamig na invierno at mainit na tag-init

## 20.2 Manitoba

Ang ekonomiya ng Manitoba ay batay sa agrikultura, pagmimina, at hydroelectric power. Ang Winnipeg ay ang pinakamaraming lungsod, kilala sa intersection ng Portage at Main. Ang St. Boniface ay may pinakamalaking komunidad ng Francophone sa Kanlurang Kanada. Ang Manitoba ay isang mahalagang sentro ng Ukrainian culture at may pinakamalaking Aboriginal population sa lahat ng mga probinsya na higit sa 15%.

- ✓ Ang Winnipeg ay ang pinakamaraming lungsod ng Manitoba at ang kapital
- ✓ Ang St. Boniface ay may pinakamalaking komunidad ng Francophone sa Kanlurang Kanada
- ✓ Ang Manitoba ay may pinakamalaking Aboriginal population sa lahat ng mga probinsya (higit sa 15%)

## 20.3 Saskatchewan

Ang Saskatchewan, dating kilala bilang ang 'pantry ng mundo,' ay may 40% ng naorableng lupa sa Canada at ang pinakamalaking producer ng grains at oilseeds ng bansa. Ito ay may pinakarikong deposito ng uranium at potash sa mundo. Ang Regina, ang capital, ay tahanan ng training academy ng Royal Canadian Mounted Police.

- ✓ Ang Saskatchewan ay ang pinakamalaking producer ng grains at oilseeds sa Canada
- ✓ Ito ay may pinakarikong deposito ng uranium at potash sa mundo
- ✓ Ang Regina ay nag-host ng RCMP training academy
- ✓ Ang Regina ay ang capital

## 20.4 Alberta

Ang Alberta ay ang pinakamaraming populasyon na probinsya sa Prairie. Ang probinsya at Lake Louise ay pinangalanan pagkatapos ng Prinsesa Louise Caroline Alberta, ikaapat na anak na babae ng Reyna Victoria. Ang Alberta ay may limang pangunahing parke kasama ang Banff (itinatag 1885). Ito ay ang pinakamalaking producer ng langis at gas, na may oil sands na binubuksan bilang pangunahing source ng enerhiya, at kilala sa mga cattle ranches nito.

- ✓ Ang Alberta ay ang pinakamaraming populasyon na probinsya sa Prairie
- ✓ Ito ay pinangalanan pagkatapos ng Prinsesa Louise Caroline Alberta, anak na babae ng Reyna Victoria
- ✓ Ang Alberta ay ang pinakamalaking producer ng langis at gas
- ✓ Ang Banff National Park ay itinatag noong 1885
- ✓ Ang Edmonton ay ang kapital

CHAPTER 21

# The West Coast

## 21.1 British Columbia

Ang British Columbia (B.C.), sa Pacific coast, ay ang pinakamaliwestong probinsya ng Kanada, na may populasyon na apat na milyong tao. Ito ay kilala sa mga majestic na bundok at bilang Pacific gateway ng Kanada. Ang Port of Vancouver ay ang pinakamalaki at pinakasikat na port ng Kanada at ang gateway sa Asia-Pacific. Humigit-kumulang ang kalahati ng mga produktong ginawa sa B.C. ay mga forestry products. Ang Tsino at Punjabi ay ang pinakasalitang wika pagkatapos ng Ingles. Ang Victoria ay ang capital.

- ✓ Ang British Columbia ay ang pinakamaliwestong probinsya ng Kanada
- ✓ Ang Port of Vancouver ay ang pinakamalaki at pinakasikat na port ng Kanada
- ✓ Ang Tsino at Punjabi ay ang pinakasalitang wika pagkatapos ng Ingles sa mga lungsod ng B.C.
- ✓ Ang Victoria ay ang capital

CHAPTER 22

# The Northern Territories

## 22.1 Nunavut

Ang Nunavut, na nangangahulugang 'ating lupain' sa Inuktitut, ay itinatag noong 1999 mula sa silangang bahagi ng Northwest Territories. Ang kapital ay Iqaluit, dating Frobisher Bay, na pinangalanan pagkatapos ng English explorer na si Martin Frobisher. Ang 19-miyembro ng Legislative Assembly ay pumipili ng isang premier at mga ministro sa pamamagitan ng consensus. Ang populasyon ay humigit-kumulang 85% Inuit, at ang Inuktitut ay isang opisyal na wika at ang unang wika sa mga paaralan.

- ✓ Ang Nunavut ay itinatag noong 1999
- ✓ Ang Nunavut ay nangangahulugang 'ating lupain' sa Inuktitut
- ✓ Ang Iqaluit ay ang kapital
- ✓ Ang populasyon ay humigit-kumulang 85% Inuit

## 22.2 Pangkalahatang Pagtingin sa Northern Territories

Ang Northwest Territories, Nunavut at Yukon ay naglalaman ng isang-katlo ng lalawak ng lupa ng Canada ngunit may populasyon lamang na 100,000. Ang Hilaga ay tinatawag na „Land of the Midnight Sun dahil ang liwanag ng araw ay maaaring tumagal ng hanggang 24 oras sa tag-init. Karamihan ng Hilaga ay tundra, ang malawak na mahabang kapatagan ng Arctic, kung saan ang lupa ay patuloy na nababao. Ang sining ng Inuit ay ibinebenta sa buong mundo.

- ✓ Ang tatlong teritoryo ay naglalaman ng isang-katlo ng lalawak ng lupa ng Canada
- ✓ Mayroon silang populasyon lamang na 100,000
- ✓ Ang Hilaga ay tinatawag na „Land of the Midnight Sun
- ✓ Karamihan ng Hilaga ay tundra na may patuloy na nababaong lupa

## 22.3 Yukon

Libu-libong minero ang dumating sa Yukon sa panahon ng Gold Rush noong 1890s, na kinilala sa tula ni Robert W. Service. Ang pagmimina ay nananatiling mahalaga. Ang Whitehorse ay ang territorial capital. Ang Yukon ay may talaan ng pinakamababang temperatura na kailanman narekord sa Canada (−63°C). Ang Mount Logan sa Yukon ay ang pinakamataas na bundok sa Canada.

- ✓ Ang Yukon Gold Rush ay nagsimula noong 1890s
- ✓ Ang Whitehorse ay ang kabisera ng Yukon
- ✓ Ang Yukon ay may pinakamababang narekordang temperatura sa Canada (−63°C)
- ✓ Ang Mount Logan ay ang pinakamataas na bundok sa Canada

## 22.4 Northwest Territories

Ang Northwest Territories (N.W.T.) ay nabuo noong 1870 mula sa Rupert's Land at ang North-Western Territory. Ang pangunahing lungsod, Yellowknife, ay kilala bilang ang 'diamond capital of North America.' Higit sa kalahati ng populasyon ay Aboriginal (Dene, Inuit at Métis). Ang Mackenzie River, na may 4,200 kilometers, ay ang pangalawang pinakamahabang river system sa North America pagkatapos ng Mississippi.

- ✓ Ang Yellowknife ay ang pangunahing lungsod, kilala bilang ang 'diamond capital of North America'
- ✓ Higit sa kalahati ng populasyon ay Aboriginal
- ✓ Ang Mackenzie River ay ang pangalawang pinakamahabang river system sa North America

## 22.5 Ang Canadian Rangers

Ang malawak na Hilaga ng Canada ay nagdudulot ng mga hamon sa seguridad at soberanya. Ang Canadian Rangers, bahagi ng Canadian Forces Reserves (militia), ay may mahalagang papel. Gamit ang kaalaman ng mga Indigenous, naglalakbay sila gamit ang snowmobile sa taglamig at all-terrain vehicles sa tag-init mula sa Resolute hanggang sa Magnetic North Pole, na pinapanatili ang watawat ng Canada sa Arctic.

- ✓ Ang Canadian Rangers ay bahagi ng Canadian Forces Reserves (militia)
- ✓ Sila ay nagpoprotekta ng seguridad at soberanya sa Hilaga ng Canada
- ✓ Sila ay gumagamit ng kaalaman at karanasan ng mga Indigenous

CHAPTER 23

# Study Questions

## 23.1 Mga Responsibilidad ng Citizenship

Tatlong responsibilidad ng citizenship ay: sumunod sa batas, magsagawa ng responsibilidad para sa sarili at pamilya, at maglingkod sa jury. Ang mga ito ay pangunahing obligasyon na dapat tuparin ng mga mamamayan.

- ✓ Ang pagsunod sa batas ay isang responsibilidad ng citizenship
- ✓ Ang pagsagawa ng responsibilidad para sa sarili at pamilya ay isang responsibilidad
- ✓ Ang paglingkod sa jury ay isang responsibilidad ng citizenship

## 23.2 Kahulugan ng Remembrance Day Poppy

Ang Remembrance Day poppy ay isinusuot upang alalahanin ang sakripisyo ng mga Kanadyenseng naglingkod o namatay sa mga digmaan hanggang sa kasalukuyan. Ang Remembrance Day ay ipinagdiriwang sa Nobyembre 11.

- ✓ Ang poppy ay nagpapakita ng parangal sa sakripisyo ng mga Kanadyenseng naglingkod o namatay sa mga digmaan
- ✓ Ito ay nagkomemora ng mga sakripisyo hanggang sa kasalukuyan
- ✓ Ang Remembrance Day ay Nobyembre 11

## 23.3 Paano Pinipili ang mga Miyembro ng Parliyamento

Ang mga Miyembro ng Parliyamento ay pinipili ng mga botante sa kanilang lokal na constituency (riding). Ito ay isang pangunahing bahagi ng democratic process ng Canada.

- ✓ Ang mga Miyembro ng Parliyamento ay pinipili ng mga botante
- ✓ Sila ay pinipili sa kanilang lokal na constituency (riding)
- ✓ Ito ay sumasalamin sa partisipasyon sa Canadian democratic process

CHAPTER 24

# Authorities — Citizenship Act and Regulations

## 24.1 Seksyon 5 Mga Pangangailangan ng Citizenship Act

Ayon sa Seksyon 5(1)(e) ng Citizenship Act, ang Ministro ay magbibigay ng citizenship sa sinumang may sapat na kaalaman tungkol sa Canada at sa mga responsibilidad at pribilehiyo ng citizenship.

- ✓ Ang citizenship ay nangangailangan ng sapat na kaalaman tungkol sa Canada
- ✓ Ang mga aplikante ay dapat malaman ang mga responsibilidad at pribilehiyo ng citizenship
- ✓ Ito ay itinakda sa Seksyon 5 ng Citizenship Act

## 24.2 Kaalaman tungkol sa Pamantayan ng Kanada

Sa ilalim ng Seksyon 15 ng Citizenship Regulations, ang sapat na kaalaman tungkol sa Kanada ay nangangailangan ng kaalaman sa mga pandaigdigang simbolo at pag-unawa sa: pandaigdigang at militaryang kasaysayan; panlipunang at kultuyang kasaysayan; pisikalen at pampolitikong heograpiya; at ang sistema ng pamahalaan ng Kanada bilang isang konstiuksyonal na monarkiya. Ang kaalaman sa mga responsibilidad ng pagkamamamayan ay kinabibilangan ng demokratikong pakikibahagi, pakikibahagi sa lipunan (boluntaryong gawain, paggalang sa kapaligiran at pamana), at paggalang sa mga karapatan, kalayaan at mga obligasyon.

- ✓ Ang mga aplikante ay dapat malaman ang mga pambansang simbolo ng Kanada
- ✓ Ang kinakailangang kaalaman ay sumasaklaw sa kasaysayan, heograpiya at pamahalaan
- ✓ Ang pamahalaan ay nauunawaan bilang isang konstiuksyonal na monarkiya
- ✓ Ang kaalaman sa pagkamamamayan ay kinabibilangan ng demokratikong pakikibahagi at paggalang sa mga batas